

Kasvun ja oppimisen palveluiden kolmas osavuosisikatsaus 2025

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkankaan katsaus ajalta 1.1.–30.9.2025

Olenaiset tapahtumat toiminnassa ja palveluissa

Varhaiskasvatuksessa on toimeenpantu elokuun alusta alkaen varahenkilöstön vähentäminen, apulaismojohtajuusrakenteen muutos, avoimen varhaiskasvatuksen sekä päiväkotien aukioloaikojen supistaminen osana talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Tasopalkkamalliin siirtyminen on jatkunut alkusyksystä.

Kymmenessä päiväkodissa syksyllä 2024 aloitetun 3+1 - pilotin avulla on pystytty vaikuttamaan pilottiyksiköiden sijaisjärjestelyihin, lasten tuen järjestelyihin, työvuorosunnitteluun, mitoituksen varmistamiseen, opettajien suunnitteluajan toteutumiseen sekä talouteen. Pilotti on laajentunut koskemaan kaikkia varhaiskasvatusyksiköitä elokuusta lähtien.

Varhaiskasvatus on myös osallistunut eVaka-toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoselvitykseen lisälmen vetämässä hankkeessa. Yhteistyötä eri korkea-asteen oppilaitosten kanssa on jatkettu, koska kelpoisen henkilöstön rekrytoinnissa on edelleen haasteita. Yhteistyössä talouspalveluiden kanssa on kehitetty päivystysaikojen käyttöasteen seurantamenetelmiä ja kustannusvaikutuksia.

Kevään aikana osallistuttiin palveluverkkoselvityksen valmisteluun. Palveluverkkoselvitys valmistui maaliskuussa, minkä jälkeen kuntalaisia osallistettiin ja laadittiin vaikutusten arviointeja. Syksyllä palveluverkkosuunnitelman työstö on jatkunut.

Varhaiskasvatukselle otettiin käyttöön kaksi uutta päiväkotia, Jynkän kuusi ryhmäinen ja Pyörön kymmenryhmäinen päiväkotia. Samalla Aittolammen, Paimenpojan ja Suopursun päiväkodit lopettivat toimintansa. Kaarenhovin päiväkotia siirtyi väistöön Petosenmutkan päiväkodin tiloihin. Perusopetuksessa Minna Canthin koulun rakentaminen alkoi kesällä 2025 ja Pirtin koulun rakentaminen jatkuu aikataulussa ja koulu valmistuu syksyllä 2026.

Oppimisen tuen uudistamiseen on valmistauduttu alku vuoden aikana päivittämällä toimintasääntöä ja valmistelemalla opetussuunnitelmaa esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa. Koulut ovat huomioineet oppimisen tuen lain velvoitteet omassa toiminnassaan ja oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt sekä ryhmämuotoinen tuki on avattu koulujen lukuvuosisuunnitelmissa. Lisätalousarviossa keväällä 2025 myönnetty oppimisen tuen lisäresurssi on mahdollistanut tuen toteuttamisen.

Perusopetuksessa tarkennettiin älylaitteiden käyttöä uuden lain mukaiseksi jo lukuvuonna 2024 - 2025 kasvun ja oppimisen lautakunnan linjauksen mukaisesti.

Talouden tasapainotustoimenpiteet ja palveluverkkoon liittyvä valmistelutyö ovat vaatineet runsaasti työaikaa, mikä on johtanut perustehtävien jäämiseen vähemmälle huomiolle ja niiden kasautumiseen. Tasapainotustoimenpiteiden toimeenpanoa on toteutettu alkuvuodesta lähtien ja valtaosa tasapainottamistoimista on tehty. Kaikkia esitettyjä tasapainotustoimia ei pystytä kuitenkaan toteuttamaan vuoden 2025 aikana. Opetuspalveluissa valmisteltiin hallinnon uudelleenorganisointumista ja tiimitymistä kevään ja syksyn aikana. Asiantuntijoiden, päälliköiden ja opetusjohtajan tehtäväkuvat on uudistettu syksyn aikana.

Hanketoimintaa tarkastellaan kriittisesti. Vain oleellisimpiin hankkeisiin osallistuttiin.

Nuorisopalveluissa on haettu ministeriöltä kv-nuorisotyön akkreditointia, työpajatoiminnan valtionapukelpoisuutta sekä mahdollisuutta osallistua koulu- ja oppilaitosnuorisotyön pilottikuntakokeiluun.

Lukioissa on annettu opetussuunnitelman mukaista opetusta. Ensimmäinen työelämä- ja korkeakouluviikko järjestettiin onnistuneesti huhtikuussa ja sen pohjalta suunnitellaan ensi kevään toteutusta. Lukioihin on rekrytoitu opettajia ja hauissa on ollut kohtuullisen hyvin hakijoita.

Kevään 2025 yhteishaussa Kuopion lukioihin oli noin 200 ensisijaista hakijaa enemmän kuin on aloituspaikkoja. Keskustan alueen lukiot täyttyivät ja varasijoille jäi paljon hakijoita. Yleislinjojen lisäksi myös erityistehtävät ja painotusopetukset olivat suosittuja hakukohteita. Alin keskiarvo, jolla keskustan alueen lukioihin päästiin, oli 7.83. Maaseutulukioissa jäi 18 paikkaa täyttämättä. Lukiokoulutuksen hallinnosta vähennettiin lukio-opetuspäällikön virka.

Olenaiset poikkeamat talousarvioon

Varhaiskasvatuksen toimintatuottojen ennustetaan kasvavan 0,2 M€ talousarviota suuremmaksi. Kasvua tuo suurempi kuntalaskutus ja valtion maksamat laskennalliset kotouttamiskorvaukset. Päivähoitomaksuissa tulokertymä näyttäisi olevan talousarviota heikompi. Myös maltillinen arvio hanketoiminnasta toteutuu hiukan suurempana. Sen sijaan kelan maksama korvaus työterveydestä ennakoidaan jäävän arviosta.

Toimintakuluissa varhaiskasvatuksen henkilöstökulut ovat vähentyneet viime vuoden vastaavasta ajasta -1,6 M €. Tasapainotustoimien kuten johtamisjärjestelmän, avoin vakan, avustajien määrän tarkempi seuranta ja sekä 3+1 toimintamallin käyttöönotto kaikissa päiväkodeissa ovat

tuoneet odotettua tulosta. Henkilöstökulujen ennusteissa on mukana syksyn palkankorotusvaraus, mutta ei tasopalkan vaikutukset. Avustuksissa oleva kotihoidon tuki on pienentynyt edellisten vuosien tapaan ja ennustetaan jäävän 0,3 M€ talousarviota pienemmäksi.

Perusopetuksen toimintatuotoissa ennustetaan heikennystä pienemmän hanketoiminannan johdosta ja kasvua toimintatuottoihin tulee koulutapaturmien korvauksista vakuutusyhtiöltä. Vastaavasti tapaturmista aiheutuvat kulut ovat kasvaneet. Henkilöstökulujen ennustetaan jäävän alle talousarvion johtuen hanketoiminnan supistumisesta. Henkilöstökuluissa on mukana syksyn palkankorotusvaraus. Tasopalkan mahdollisia vaikutuksia ei ole huomioitu. Palveluostoissa ennuste lähes talousarvion mukainen, tietohallinnossa ennustetaan jäävän alle talousarvion ja kuljetuskustannuksissa tulisi pientä ylitystä.

Lukiokoulutuksessa tulokertymää kasvattaa kaksoistutkintolaisten talousarviota suurempi maksutuotto. Kulupuolella henkilöstökulut tulevat olemaan talousarviota suuremmat sekä suurempien kaksoistutkintolaisten osuuden vuoksi.

Riskit strategisten tavoitteiden toteutumiselle

Maaseutualueilla henkilöstön veto- ja pitovoimassa on haasteita, mikä vaikuttaa varhaiskasvatuksen laatuun. Verkstoratkaisujen viivästyminen aiheuttaa paineita mm. talouteen. Tasopalkkamallin johdosta syntyviä kustannuksia ei ole voitu ennakoida talousarviossa.

Kaikkien talouden tasapainotustoimien toteutuminen kuluvalle vuodelle on iso haaste. Verkstoratkaisujen viivästyminen aiheuttaa paineita mm. talouteen. Lisäksi talouden tasapainotuksessa lukiokoulutukselle asetetut tuntikehyksen leikkaustavoitteet ovat haasteellista saada toteutetuksi, kun opiskelijoiden lukuvuoden 2025 - 2026 opintojaksovalinnat toteutetaan.

Tuloslaskelmat

Kasvu ja oppiminen palvelut	1-9 2025	1-9 2024	Muutos €	%	TA 2025+ M	Ennuste 2025	Muutos €	%
Myyntituotot	2 732 879	1 709 147	1 023 731	59,9 %	4 502 000	4 832 000	330 000	6,8 %
Maksutuotot	2 642 803	2 663 918	-21 115	-0,8 %	3 998 000	4 083 000	85 000	2,1 %
Tuet ja avustukset	3 157 895	5 764 889	-2 606 994	-45,2 %	4 166 000	3 808 000	-358 000	-9,4 %
Vuokratuotot	258 617	241 896	16 721	6,9 %	439 000	390 000	-49 000	-12,6 %
Muut toimintatuotot	173 295	154 963	18 332	11,8 %	20 000	212 000	192 000	90,6 %
TOIMINTATUOTOT YHT	8 965 489	10 534 814	-1 569 325	-14,9 %	13 125 000	13 325 000	200 000	1,5 %
Henkilöstökulut	-105 602 005	-106 783 002	1 180 997	-1,1 %	-139 996 200	-141 146 200	-1 150 000	0,8 %
Palvelujen ostot	-36 558 558	-36 399 733	-158 825	0,4 %	-51 353 000	-51 213 000	140 000	-0,3 %
Tarvikkeet	-3 080 305	-3 205 056	124 750	-3,9 %	-4 175 000	-4 175 000	0	0,0 %
Avustukset	-2 692 790	-2 924 694	231 904	-7,9 %	-3 816 000	-3 527 000	289 000	-8,2 %
Vuokrat	-45 722 834	-45 012 178	-710 656	1,6 %	-61 163 500	-61 163 500	0	0,0 %
Muut toimintakulut	-60 642	-104 606	43 964	-42,0 %	-155 000	-159 000	-4 000	2,5 %
TOIMINTAKULUT YHT	-193 717 134	-194 429 268	712 134	-0,4 %	-260 658 700	-261 383 700	-725 000	0,3 %
TOIMINTAKATE	-184 751 645	-183 894 455	-857 191	0,5 %	-247 533 700	-248 058 700	-525 000	0,2 %

Varhaiskasvatus	1-9 2025	1-9 2024	Muutos €	%	TA 2025+ M	Ennuste 2025	Muutos €	%
Myyntituotot	397 682	111 102	286 581	257,9 %	205 000	455 000	250 000	54,9 %
Maksutuotot	2 108 405	2 180 389	-71 984	-3,3 %	3 346 000	3 200 000	-146 000	-4,6 %
Tuet ja avustukset	225 564	942 720	-717 156	-76,1 %	554 000	621 000	67 000	10,8 %
Vuokratuotot	3 356	3 440	-84	-2,4 %	0	0	0	
Muut toimintatuotot	32 336	12 494	19 842	158,8 %	0	39 000	39 000	100,0 %
TOIMINTATUOTOT YHT	2 767 343	3 250 144	-482 801	-14,9 %	4 105 000	4 315 000	210 000	4,9 %
Henkilöstökulut	-40 067 066	-41 626 244	1 559 178	-3,7 %	-52 240 500	-52 769 000	-528 500	1,0 %
Palvelujen ostot	-19 712 441	-19 026 642	-685 799	3,6 %	-26 681 000	-26 626 000	55 000	-0,2 %
Tarvikkeet	-258 235	-303 076	44 841	-14,8 %	-509 000	-509 000	0	0,0 %
Avustukset	-2 570 070	-2 789 690	219 620	-7,9 %	-3 700 000	-3 400 000	300 000	-8,8 %
Vuokrat	-12 799 958	-12 466 005	-333 954	2,7 %	-17 340 000	-17 340 000	0	0,0 %
Muut toimintakulut	5 421	-16 145	21 566	-133,6 %	-32 000	-32 000	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT YHT	-75 402 349	-76 227 802	825 453	-1,1 %	-100 502 500	-100 676 000	-173 500	0,2 %
TOIMINTAKATE	-72 635 006	-72 977 657	342 652	-0,5 %	-96 397 500	-96 361 000	36 500	0,0 %

Perusopetus ja nuorisopalv.	1-9 2025	1-9 2024	Muutos €	%
Myyntituotot	2 228 924	1 436 981	791 943	55,1 %
Maksutuotot	268 490	260 274	8 216	3,2 %
Tuet ja avustukset	2 188 792	3 534 964	-1 346 172	-38,1 %
Vuokratuotot	231 849	212 997	18 852	8,9 %
Muut toimintatuotot	134 259	138 802	-4 542	-3,3 %
TOIMINTATUOTOT YHT	5 052 315	5 584 019	-531 704	-9,5 %
Henkilöstökulut	-53 677 344	-53 268 231	-409 113	0,8 %
Palvelujen ostot	-15 327 172	-15 300 620	-26 552	0,2 %
Tarvikkeet	-1 782 797	-1 797 717	14 920	-0,8 %
Avustukset	-106 970	-108 003	1 033	-1,0 %
Vuokrat	-28 069 718	-27 772 569	-297 150	1,1 %
Muut toimintakulut	-30 092	-38 915	8 823	-22,7 %
TOIMINTAKULUT YHT	-98 994 094	-98 286 055	-708 039	0,7 %
TOIMINTAKATE	-93 941 779	-92 702 037	-1 239 742	1,3 %

TA 2025+ M	Ennuste 2025	Muutos €	%
4 010 000	4 020 000	10 000	0,2 %
442 000	383 000	-59 000	-13,3 %
2 820 000	2 395 000	-425 000	-15,1 %
391 000	342 000	-49 000	-12,5 %
12 000	165 000	153 000	1275 %
7 675 000	7 305 000	-370 000	-4,8 %
-73 050 100	-72 900 100	150 000	-0,2 %
-22 402 000	-22 466 000	-64 000	0,3 %
-2 289 000	-2 289 000	0	0,0 %
-89 000	-100 000	-11 000	12,4 %
-37 411 500	-37 411 500	0	0,0 %
-35 000	-55 000	-20 000	57,1 %
-135 276 600	-135 221 600	55 000	0,0 %
-127 601 600	-127 916 600	-315 000	0,2 %

Lukio ja toinen aste	1-9 2025	1-9 2024	Muutos €	%
Myyntituotot	106 272	136 065	-29 792	-21,9 %
Maksutuotot	265 908	223 255	42 653	19,1 %
Tuet ja avustukset	743 539	1 287 204	-543 666	-42,2 %
Vuokratuotot	23 412	25 460	-2 048	-8,0 %
Muut toimintatuotot	6 700	3 667	3 033	82,7 %
TOIMINTATUOTOT YHT	1 145 830	1 675 651	-529 820	-31,6 %
Henkilöstökulut	-11 650 874	-11 493 867	-157 006	1,4 %
Palvelujen ostot	-1 500 375	-2 041 857	541 482	-26,5 %
Tarvikkeet	-1 039 157	-1 103 586	64 429	-5,8 %
Avustukset	0	0	0	
Vuokrat	-4 716 411	-4 638 236	-78 175	1,7 %
Muut toimintakulut	-35 471	-47 581	12 110	-25,5 %
TOIMINTAKULUT YHT	-18 942 287	-19 325 127	382 840	-2,0 %
TOIMINTAKATE	-17 796 457	-17 649 477	-146 980	0,8 %

TA 2025+ M	Ennuste	Muutos €	%
287 000	357 000	70 000	19,6 %
210 000	500 000	290 000	58,0 %
790 000	790 000	0	0,0 %
48 000	48 000	0	0,0 %
8 000	8 000	0	0,0 %
1 343 000	1 703 000	360 000	21,1 %
-14 352 500	-15 124 000	-771 500	5,1 %
-2 227 000	-2 078 000	149 000	-7,2 %
-1 375 000	-1 375 000	0	0,0 %
0	0	0	
-6 227 000	-6 227 000	0	0,0 %
-88 000	-72 000	16 000	-22,2 %
-24 269 500	-24 876 000	-606 500	2,4 %
-22 926 500	-23 173 000	-246 500	1,1 %

Investoinnit

Investoinnit 1 000 €	TA+M 2025	tot 30.9.	Ennuste
----------------------	-----------	-----------	---------

Tietokone- ja viestintälaitteet

Sivistyslautakunta	Menot	-660	-202	-660
--------------------	-------	------	------	------

Koneet ja kalusto

Sivistyslautakunta	Menot	-1 095	-632	-1 095
--------------------	-------	--------	------	--------

Yhteensä	Menot	-1 755	-834	-1 755
----------	-------	--------	------	--------

Tunnusluvut

Suorituskykymittarit

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	31.3.2025	30.6.2025	30.9.2025
Päiväkotien täyttöaste / haja-asutusalue (%)★	96	95	96	97	97	95
Päiväkotien täyttöaste / taajama-alue (%)★	99	96	99	97	97	94

Taloudellisuusmittarit

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	31.3.2025	30.6.2025	30.9.2025
Varhaiskasvatuksen toimintamenot 0–6-vuotiaista lasta kohden (€)★	13 600	13 645	13 628	3 336	6 711	10 223

Vaikuttavuusmittarit

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	31.3.2025	30.6.2025	30.9.2025
Varhaiskasvatukseen osallistuminen 0–6-vuotiaista (%)★	79,3	78,2	82,0	78,2	79,8	78,8

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	31.3.2025	30.6.2025	30.9.2025
Päivähoidon tilojen määrä (m²)	52 591	51 165	53 993	51 359	51 539	53 130
Päivähoidon tilojen määrä (m²/ lapsi)	12	12	13	12	12	12
Kunnallisessa päiväkotihoidossa olevien lasten määrä	4 233	4 265	4 300	4 327	4 371	4 313
Yksityisessä päiväkotihoidossa olevien lasten määrä	1 320	1 301	1 350	1 305	1 322	1 308
Kunnallisessa perhepäivähoidossa olevien lasten määrä	196	174	170	161	161	154
Yksityisessä perhepäivähoidossa olevien lasten määrä	36	40	40	37	37	36
Hoidossa olevien lasten määrä yhteensä	5 785	5 780	5 860	5 830	5 891	5 811
Kotihoidon ja yksityisen hoidon tuki Kelalle (lasten määrä)	1 165	1 000	1 000	919	941	936

Perusopetus ja nuorisopalveluiden tunnusluvut

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	31.3.2025	30.6.2025	30.9.2025
Perusopetuksen toimintamenot euroa per 7–15-vuotias lapsi (€)	10 958	11 169	11 603	2 829	5 708	8 396
★						

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	31.3.2025	30.6.2025	30.9.2025
---------	---------	---------	--------------	-----------	-----------	-----------

Perusopetuspalvelut

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	31.3.2025	30.6.2025	30.9.2025
Oppilasmäärä 20.9.	11 082	11 065	10 900	11 065	11 065	10 905
Luokkamutoisen erityisopetuksen oppilaiden osuus koko oppilasmäärästä (%)	4,9	4,9	4,8	4,9	4,9	5,0
Opetusryhmän keskipääty 1 - 6 luokilla	17,9	17,5	17,2	17,5	17,5	17,5
Opetusryhmän keskipääty 7 - 9 luokilla	19,6	18,8	18,9	18,8	18,8	18,8
Vuosiviikkotunnit / oppilas	1,81	1,81	1,81	1,81	1,81	1,81
Tilojen määrä (m² / oppilas)	13	13	13	13	13	13

Nuorisopalvelut

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	31.3.2025	30.6.2025	30.9.2025
Nuorisopalveluiden asiakaskäynnit (kpl)	191 381	136 736	200 000	31 201	65 170	93 130
Suunnitelmallisesti tuettujen nuorten määrä	370	465	500	163	500	558
Nuorisopalveluiden bruttokustannus (€ / asiakaskäynti)	24	24	23	37	35	38
Nuorisopalveluiden tilojen määrä (m²)	9 997	7 376	7 376	7 376	7 376	7 376

Lukion tunnusluvut

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	31.3.2025	30.6.2025	30.9.2025
---------	---------	---------	--------------	-----------	-----------	-----------

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	31.3.2025	30.6.2025	30.9.2025
Valtionosuuteen oikeuttava painotettu opiskelijamäärä	2 596	2 591	2 540	2 548	2 548	2 645
Kahden tutkinnon koulutuksen opiskelijamäärä	279	350	300	163	163	365
Peruskoulun päättäneiden lukiokoulutukseen hakevien määrä (%)	68	78	62	76	76	79
Peruskoulun päättäneiden lukiokoulutukseen päässeiden määrä (%)	50	68	52	51	51	62
Vieraskuntalaisten osuus lukion aloittaneista (%)	22	22	24	21	21	20
Ensisijaisten hakijoiden määrä / lukion aloituspaikat (%)	100	100	105	100	100	125
Päivälukion kaikkien kurssien lukumäärä (kpl)	3 248	2 391	3 100	2 405	2 405	2 393
Bruttokustannus € / opiskelija, kaikki vuosikurssit	9 439	9 778	9 397	2 302	4 738	6 934
Lukioiden tilojen määrä (m²)	25 423	23 105	25 424	23 105	23 105	23 105
Tilojen määrä (m² / opiskelija)	10	9	10	9	9	9